

PŘÍBUZENSTVO KRISTOVO

Svatá rodina

Ježíš, Josef, Marie -) trojice -) *trias humana* – *reflektuje trojici nebeskou* – *snazší možnost se ztotožnit*

Netvoří nedělitelný celek (spojení krví x vlastní životy)

Umělecky ztvárňovaná dvojím způsobem:

a) *Svatá Anna, Marie, Ježíš*

b) *Josef, Marie, Ježíš*

Svatá Anna Samotřetí (též Samodruhá) a sv. Jáchym

Babička Ježíše Krista, žena sv. Jáchyma (otec Panny Marie), Kleofáše (sv. Marie Alfeova), Salomose (Marie Zebedeova)

- *Samotřetí*: vychovala dceru, dcera vychovala dceru/syna
Samodruhá: nosila dítě
- Typologický paralelismus mezi příběhem sv. Anny a Jáchyma a příběhem o Samuelovi a jeho matce Hannah
- Veškeré prameny jsou buď apokryfní (Jakubovo protoevangelium) nebo nebiblické (legenda aurea)
- Svatořečena až r. 1584, Řehoř XIII; karmelitáni, kapucini, augustini...

LEGENDA:

Anna a její muž Jáchym dosáhli již vyššího věku a byli stále bezdětní. Proto čelili despektu okolí, neboť židé považují neplodnost za výraz Boží nepřízně. Hluboce ponížený Jáchym se proto odebral do pouště, kde se ponořil na čtyřicet dnů do půstu a modliteb. Po uplynutí dané doby se mu zjevil anděl, který mu slíbil narození dítěte. To slíbili zasvětit Bohu. Brzy po Mariině narození Jáchym zemřel a dívka byla ve třech letech předána do výchovy jeruzalemskému chrámu.

Atributy a patronát:

Sv. Anna (červený dlouhý šat, přepásaný, zelený závoj-symbol nebeské klenby, zaslíbení bohu, u žen (románská) ctnost a skromnost ; matek a manželství, šťastného porodu, patronkou horníků, mlynářů, truhlářů, tkalců, krejčích, provazníků, čeledínů, Florencie, Innsbruck, Neapol, Bretaň, Quebec)

Sv. Jáchym (lopata, jehně, holubice, koš sv. Anna nebo Panna Marie ; Adjuntas v Puerto Rico)

Svatá Anna Samotřetí (Anna seldbritt)

Sv. Anna, Marie, dítě (Ježíš), tj. 3 generace pospolu

Nejoblíbenější ze zobrazení (především germanofonní oblast, Itálie, Španělsko)

Snaha o vyřešení superpozice x juxtapozice dvojím způsobem:

a) *Vertikální kompozice* (Sv. Anna drží Marii a dítě)

b) *Horizontální kompozice* (Dítě usazené mezi sv. Annou a Marií)

Svatá Anna drží Pannu Marii a Ježíše

“Archaická” kompozice

Kompozičně nevýhodná (vertikální)

Vertikální kompozice

- Leonardo DA VINCI, The Virgin and Child with St Anne, r. 1510; Paris, Musée du Louvre
- DÜRER, Albrecht; St Anne with the Virgin and Child, r. 1519

Dítě sedící mezi matkou a babičkou (horizontální)

- MASTER of the Housebook, Virgin and Child with St Anne, r. 1490
- Cornelis ENGBRECHTSZ, Virgin and Child with St Anne, r. 1500

Josef, Marie, dítě

Ježíš, Panna Marie, Ježíš

- Rozšíření a popularizace s Tridentským koncilem a protireformačními snahami (před tím nebyla oddanost svaté rodině tak rozšířená)

Josef : dítě Ježíš, hůl,koš, lilie, tesařské a truhlářské nástroje ; patron celé církve, karmelitánů, manželů, rodin s dětmi, tesařů, truhlářů, inženýrů...

- SCHEDONI, Bartolomeo, The Holy Family, r. 1612
- SCHADOW, Wilhelm von, The Holy Family beneath the Portico, r. 1818

Dvě trojice

Znázornění *trias humana* (či *trinité jesuitique*) spolu s *nejsvětější trojicí*

Svaté příbuzenstvo

Těžko definovatelná (co do počtu i do vztahů) skupina Ježíšových příbuzných, často z Annina rodu

<i>Emerenciana (matka sv. Anny; vyobrazení se Sv. Annou, Pannou Marií a Ježíšem=Anna selbviert)</i>	Kleofáš Marie Kleofášova Marie Zebedeova (též Salome Jeruzalémská...)	Jan Evangelista Jakub menší Jakub větší Josef spravedlivý (Barnabáš)
Sv. Alžběta (dcera Anniny sestry)	Solomas Jan Křtitel	Šimon Juda

...

Jedním ze způsobů znázorňování je např. tzv. *Jesseův strom*

- Jesseův strom - *ROMANESQUE GLASS PAINTER, French, Stained glass window*
Abbey Church, Saint-Denis, 1145

ZDROJE:

- Louis Réau, *Iconographie de l'art chrétien*, imprimerie des presses universitaires de France-Vendôme, 1957
- <http://catholica.cz/index.php?id=3358>
- http://patrimonia.cz/index.php?p=atributy_svetcu&site=default#
- http://www.catholic.org/saints/saint.php?saint_id=22
- Gerd Heinz-Mohr, *Lexikon symbolů*. 1999